

Ейдриън Барнс
НОД

Ейдриън Барнс
НОД

ЕКСЛИБРИС

НОД
© Ейдриън Барнс, 2012

NOD
Copyright © Adrian Barnes 2012
First published in 2012 by Bluemoose Books Ltd.
All rights reserved.

Превод © Борислав Стефанов
Художник © Николай Пекарев

Всички права запазени.

ISBN 978-619-7115-04-8

Екслибрис 2014

Всички подзаглавия са от Brewer, The Dictionary of Phrase and Fable. Reprinted in 1993 by Wordsworth Editions. Originally published in 1894.

*И отдалечи се Каин от лицето Господне и
се засели в земята Нод, на изток от Едем.*

– Битие

*Адам и неговата раса са сън на смъртния ум,
защото Каин отиде да живее в земята Нод,
земята на сънищата и илюзиите.*

– Мери Бейкър Еди, *Наука и здраве*

*Намиг и Примиг са две сладки очета,
Клюм пък е малка главичка.
В пантофче вълшебно, високо в небето
летят като светла звездичка.*

*Очички затвори и мама
за тайни чудеса ще ти попее.*

*Ще видиш красота голяма,
щом морската мъгла те залюлее.*

– Юджийн Фийлд

За Итѣн и Лиам

ДЕН 18: Думи

Целта на думите е да прикриват мислите

Все по-трудно различавам живите от мъртвите.

Повечето останали Пробудени лежат проснати на асфалта на Брезовия път, на шест етажа под балкона ми. Там долу всичко е криво: глави се люлеят тежко, езици висят, а устите са изкривени дупки. Неколцина още се движат, въртят се със залитане в кръг и впиват пръсти във въздуха. Други седят като неподвижни манекени сред отломките и ме зяпат с пламтящи очи.

Снощи принесох в жертва още един Спящ, някакъв човечец по сандали, който сега е вързан с окървавени въжета за бърнджи на една улична лампа от другата страна на улицата. Главата, както винаги, е боядисана в близалково жълто.

Като стана дума за цветове, тази вечер няма следа от Адмирала в синьо: паянтовият му подиум, сглобен набързо от разбити врати и смачкани кофи за боклук, е празен. Известно време Адмирала и хората му се държаха с мен като с пророк, но знаех, че няма да продължи дълго. Долу пророците са под път и над път, но се усеща остра липса на последователи. Напомня ми за поетите преди всичко това да се случи – как чувствителните души, които изпращат творбите си на литературни списания, превъзхождат по численост четящите тези публикации

с около десет към един. Всеки иска да бъде чул; на никого не му се слуша. Някои неща не се променят. Може би нищо не се е променило.

Какво друго виждам? Глутници кучета със снижени глави бродят по периферията на нещата. С искрена тъга съобщавам, че вековният съюз между човешкия и кучешкия род е безвъзвратно прекъснат – за това свидетелстват нагризаните кости и сплъстените коси, разпилени по бреговете на Изгубената лагуна. Тъжно е, но пък на дебелите коли-та и немски овчарки, които сега се разхождат и се облизват, не изглежда да им тежи носталгията по веганските лакомства с форма на кокали и разтривките по коремчето от онези с палците. А и не са те виновните. Ние нарушихме спогодбата.

Пробудените ме забелязват и насекоменият шум от тълпата се засилва. Бийтълмания! Вдигам ръце заради доброто старо време и улицата утихва. Задържам ги така за миг и после ги отпускам. Сигнал за прокобните писъци да започнат отново.

Сигурен съм, мили хипотетичен читателю, че всичко това изглежда особено ужасно, но ще ти кажа – и може би ще се изненадаш – че според мен, макар нещата сега да са зле, преди не бяха кой знае колко по-добре. Единствената разлика тук, в Нод, е, че разтопеното ядро на болката, което вдигаше мътилка зад спокойните ни усмивки, сега бликна на повърхността. Как разграничавахме емоциите и ги превръщахме във фетиши.

Гняв! Омраза! Глад! Гордост! Ревност! Амбиция! Страст! Имахме име за всичко. Но тази цветна процесия от чувства беше само преструвка. Беше болка, всичкото беше болка и винаги е било. Гневът беше болка, омразата беше болка, гордостта беше болка, страстта беше болка. Единствената разлика сега е, че докато преди болката си позволяваше лукса да драматизира малко и да си играе с различни тоалети, сега стои на ъгъла на Брезовия път, разтреперена и гола.

Ами любовта – нашата алфа и омега, нашето порно и непорочност? В миналото си кътахме любовта като нещо специално и недосегаемо, част от личните ни наративи, и мислехме, че при нужда може да ни опрости всички други грехове. Нещо като картата за излизане от затвора в Монопол. Но се оказва, че любовта не ни освобождава. Любовта стои пред затвора, в безкрайно бдение със свещ в ръка. Та любовта? Да, любовта също беше болка. Най-вече любовта.

Така съвсем логично се появява въпросът: какво *не е* болка?

Стоя си тук, на балкона, а въпросът се издига, извива се в небето над Ванкувър, увисва неподвижен – няма го полъхът на бриза, който да го отвее. Оранжевото слънце бавно потъва в Английския залив, замъглено и увеличено от километричния, безкраен облак прах, който преди беше Сиагъл. Почти чувам съскането, когато денят, може би последният ден, угасва.

Точно оттатък улицата от апартамента ми, в Демоничния парк, обсада¹ сини чапли подскачат по претрупаните кедрови клони. Названията, с които сме кръстили различните групирания на птици са показателни: убийство врани², обсада чапли, *жестокост* гарвани³. Сигурно са плашили предците ни. Птиците чоплят кости и пият очна вода. Може би са напомняли на дедите ни, че и от тях скоро ще останат само кости. Гълъбите, които се клатушкат по плочките, винаги са ми изглеждали страшничко. Така и не успях да възприема това безръчие.

Зад мен стълбищата са задръстени с мебелите на петдесет апартамента: само мивките от стените не съм свалил. Тази жлъчка на сградата се вдигна с цената на два дни тежък труд, но и спечели малко време за мен и Зоуи. Обаче от вчера сутринта чувам звуци от късане и чупене, носещи се от по-долните етажи. Сигурен съм, че блемите копаят нагоре към нас. Бели къртици копаят в таваните, откриват подове. Ешерско. Вече на три етажа под нас? Два?

¹ От англ. *siege of herons*; в английския често се използва конкретна дума, вместо „ято“, когато се говори за група птици. В случая произтича от начина, по който чаплиите чакат плячката си в плитчините, при краката си. Б. пр.

² От англ. *murder of crows*; произходът е неясен, но изразът може би идва от традиционната асоциация на враните или крясъците им със смъртта. Б. пр.

³ От англ. *unkindness of ravens*; изразът идва от стара легенда, че гарваните избутвали малките си от гнездото, за да пият от утринната роса. Б. пр.

Като стана дума за Ешер, това си струва да се запише за поколенията: художниците бяха прави, съвсем прави, от самото начало. Под това, което наричахме „реалност“, винаги е имало един Ешерески, Бошки, Мункски *факт* – пъплеща Гернокопия на ужаса, която само чака да бъде открита, под обърнатия камък на цивилизацията. Кой би си помислил, че истинският шедьовър на въображението беше *старият* свят, това привидно постно струпване на молове и медии, което стигна катастрофалния си край преди по-малко от месец? Кой би си помислил, че истинските фантасти бяха баристите в Старбъкс, учителите и доставчиците на пица? Ако наистина бяхме спрели за момент и се бяхме замислили, щеше да ни избоде очите. Бегъл поглед към последната молба от Субсахарска Африка би трябвало да ни подсказва, че привилегированият ни свят е скроен надве-натри и все тлее по краищата.

Но никой не спря и никой не се замисли.

Боже, не мога да опиша колко съм изморен. С Пробудените вече седмици наред се гледаме с бялото на очите и никой нищо не вижда. Но не ми пречи. Нямам нищо против. И без това съм на косъм да се предам.

Ами бедната, мълчалива Зоуи, която вече спи в малката спалня, сгушена с плюшеното гризли, което Таня ѝ даде? Може да съм свършил с тази жалка човешка комедия, но все още искам тя да оцелее. Искам нещо, което Таня обичаше, да продължи да

Ейдриън Барнс

живее. Кажете го на онези измъчени лица долу, току-що пристигнали за нощна смяна, а безсънни слънца, натъпкани дълбоко в джобовете им, изгарят бедрата им.

Ами Зоуи? Ами *детето*?

ДЕН 1: Сълзите на Ксеркс

*Когато Ксеркс, царят на Персия, прегледал
величествената си и огромна армия преди да
поеме към Гърция, проплакал при мисълта за
клането, което предстояло.*

Онази първа сутрин четях за друго дете – репортаж за едно момче, което бягало ли, бягало. „Невероятно мотивирано хлапе отлита!“, викаше заглавието. Напрегнат разказ за това как едно момче от Сан Франциско избягало от пропадналата си майка, откраднало кола, измъкнало се от ченгетата, стигнало до летището, залепило се за непознато семейство, качило се на самолет, а най-после го хванали на другия край, в Лос Анджелис, докато търсел в телефонния указател на летището информация за отдавна изчезналия си баща. И най-интересното? Момчето било на десет.

Насълзих се, макар да не знам защо. Когато наистина се разчувстваме от нещо, никога не знаем защо, само така си мислим. Но си спомням, че много ми хареса това „невероятно“. „Хлапе“, а не „дете“. И забележете удивителния знак! Самото заглавие беше шедьовър. Представих си как в някоя късна нощ редакторът се е облегнал на стола в празния офис и оглежда творението си с иронична усмивка.

Материалът нямаше същински край. Просто, типично за новините, спираше изведнъж, когато действието в резервоара свърши. Истината беше,